

Előfizetési feltételek:
 Egész évre 6 frt. — kr.
 Félévre . . . 3 " — "
 Negyedévre 1 " 50 "
 Egyes szám 10 kr.

HALADÁS

Hirdetések díja:
 4 hasábos petisors 5 kr.
 Nyilttérben . . . 20 kr.
 Bélyegdíj egyes hirdetésnél . . . 30 kr.

Társadalmi, tanügyi, közgazdasági és ismeretterjesztő közlöny.

Szerkesztőségi iroda:

Főtr. 5 sz. a., hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Megjelen:

Szerdán és Szombaton.

Kiadóhivatal:

Volcz B. könyvnyomdája. Mindennemű pénzek, hirdetések és reclamatiók ide intézendők.

A tanév végén.

(o) A tanév a vidéken befejeztetett; városainkban egy pár nap múlva szintén véget ér és így nem lesz felesleges egy futó pillantást vetni a multra, hogy okulhassunk a jövőre.

Bármennyire iparkodunk megelégedni az eredménynyel, ki kell nyilvánítanunk, hogy az koránt sem olyan, a milyent követelni jogunk volna.

Sok még a várni való, felette sok a teendő.

Habár az élnémult tanévben néhány ezerrel több gyermek részesült az oktatásban, mint a múltban, habár egy pár új iskola nyílt meg és többnek ügye odáig vitetett, hogy a jövő tanévben megnyílik; habár itt—ott több és megfelelőbb felszerelést látunk, melyek a törvényes szempontokat megközelítik, s habár itt—ott nagyobb buzgalmat tapasztaltunk, mint a múltban, ez az eredmény mind összevéve sem olyan, hogy bár csak szerény vágyainkat is kielégíthesse.

A hibát két irányban kutathatjuk; a tanítóknál és a községnél, azok előjáróságainál.

A tanítók nagy része nem képesített, de ezek közt is sok ügybuzgóval találkozunk, valamint találunk, elég hanyagsággal azoknál, a kik képesítvék.

Pedig ha a tanító nem csinál lelkiismeretet hivatásából; ha nem csüng egész lelkével feladatán; ha nem hordozza szívében a tanulók jövőjét,— akkor mit ér a törvény, nem használ az iskola, a felszerelés, a legnagyobb kényelem sem.

Fájdalom, hogy ezt constatálnunk kell.

De nem egy helyt elkedveleníti a tanítót az, hogy a községi előjáróságoknál és iskolaszékeknel nem találják azt a támogatást, melylyel ezek törvénynél fogva tartoznának.

Ez is egyik szomorú oka annak, hogy a kellő haladás meg van akadályozva.

Sok helyt az iskolát utolsó dolognak tartják; azt mondják, hogy ők sem tanultak és még is van vagyonuk, még is élnek.

Ha az ember csak azért élne, hogy legyen mit egyék; akkor vajjon mi által különböznek a többi állatoktól; hisz egy rész az állatok közül szintén hajtás alatt van, és minyjáknak meg van az élelem.

Ez a felfogás, az iskola iránti indifferentismus akadályozza az iskolát a maga magasztos feladata teljesítésében, ezért nincs meg a kellő eredmény.

Ilyen helyeken mindenre van gond, csak az iskolára nincs; jut itálra, dorbézolásra, mindenre, csak az iskolára nincs fillér.

S ha a törvény szigora reájuk nehezedik; ha ezért büntetés alá jönnek, vagy kényszerítetnek valaminek teljesítésére, akkor még nagyobb ellenségek s mondják, hogy az iskola kifosztja őket vagyonukból.

És itt áll elő az értelmesek feladata, kik a nép között élnek, kik ismerik nagy fontosságát és becsét az iskolának, felvilágosítani a népet s illetőleg az ily korlátolt felfogással bírókat, hogy a mit az iskolának adnak, az nem elveszett dolog, hanem oly kincs, a melynek hasznát az utódok élvezik; és az az elveszett vagyon, a mit a koresma, a dorbézolás pusztít el.

Az ügybuzgóság, a lelkesedés, a lelkiismer-

retes oktatás az, mely eredményeket képes felmutatni, mely új hatalmas és értelmes generációt teremt, mely mindent legyőz és mivel ilyenekkel aránylag mondhatni kevés helytt találkozunk, azért mondjuk, hogy ez eredmény tanügyi tekintetben nem kielégítő, nem teljes.

Azok, a kik vezetik a népet, a kik befolyással vannak arra, a kik hazafiaknak nevezik magukat, azok a férfiak vigyázzanak a népre, oszlássák el aggodalmát, buzdítsák és lelkesítsék e téren és az eredmény akkor kielégítő lesz.

Kiknek a bőrük viszket.

(Dramolet)

A kiknek a bőrük viszket, megvakarják, vagy megvakartatják, tetszésük szerint, vagy tetszésük ellenére.

Nálunk sokan vannak ilyenek, csak az a baj hogy bőrük mindig tetszésük ellenére lett megvakarva, holott dehogy hitték, hogy az megtörténhessék.

De hisz ugy van, ha az ember csak affőle diákos látkörrel bír; ha az ember Balászfalvát képzei a föld középpontjának, s olyan balek, miként ismét azt hiszi, hogy a mi e város falai között történik az mind való, az mind respectált, az mind jó és igaz.

Itt minden ember egy — egy világrendítő; minden ember egy oszlop, egy üstökös, mely fénylik, mely inponál; minden ember legyen az diák, egy nagy jövőnek képezi alapját — legalább ugy iszik.

S aztán, mert ott meg nem vénülhetnek, ilépnek a világba átlépve a föld középpontjának határát s akkor veszik észre, hogy mozogni sem tudnak.

Észreveszik, hogy még nem is félműveltek; hogy szegletesek, hogy mások finumsága mellett valóságos ellentétek s az a korlátoltság valóban korlátot von köztük és a műveltebbek között, mely őket ezektől elszigeteli, távol tartja.

Ez az oka annak, hogy az az ellenszenv mind végig megmarad a románok egyrésznél a magyarokkal szemben.

Hja pedig, ha az ember a balászfalvi bazilika tornyából nézi a világot; nem is lehet másképpen.

Mutatja a következő dráma.

Három ifju, szép és fiatalok, miként a harmat, kéri anyjukat adják reájuk áldásukat, mert ők a „pogány” ellen mennek, harcolni a testvérek szabadságáért.

És elindulnak tele vágygyal és telve reménynyel, mert hiszem ők így voltak megaitva.

Dobogott a szív midőn a határhoz értek, — átlépték azt s idegen földön voltak. Nehéz volt a föld alatt; bizonyos aggodalom és kin gyötörte, hogy ők vétkeztek, hogy nincs ugy künn, a miként benne híresztelni szokták.

Az aggodókat elfogták? kik? talán a „pogányok” kezébe jutottak? Nem; a szabadságért (?) küzdők, rátették kezüket.

Hiában volt a panasz; hiában a jajgatás! Hiában átkozdottak és szórtak átkokat azokra, a kik őket aként tanították; hiában terdeltek és törték össze kezeiket a könyörgésben; hasztalan volt az imádság és a feszületre való esküvés: a szabadságért (?) küzdő inett és három lövés a három ifju dobogó kebelén furrott keresztül, s örökre elnómult a tüzes ajk, a vér heves forgása megszakadt és azok, a kik oly könnyelműen játszanak az ifju szívvel, három áldozatért ismét felelősek.

Volt még három ifju, fiatalok és szépek, menték ők is a „pogány” ellen. De a keresztény háloiba kerültek.

A keresztény már töltötte fegyverét, minden törvény nélkül kivégezni a nyomorultakat; egy pillanat

mulva 3 ifjuval ismét keres ebb. Ird le a kint, mely a három nyomorultat gyötörte a golyók előtt s akkor, azt mondjuk, hogy a toll, több a szívvel.

Szemeiket bekötik . . . durva szitkok kíséretében. De im a fegyver nem lő; a kegyelem megérkezik, mert ők nem kémekek.

Mondják, hogy egyik román kitünőség vetette magát közbe a román fejedelemlél, a ki aztán a keleti „keresztény”-nél kegyelmet eszközölt számukra.

De csak mondják, mert jobban jó ezt mondani, mint azt, hogy főbe lötték

Ime a hat áldozat!

Menjünk-e tovább?

Olvashatjuk, de már nem is írják ki, annyira közönséges és mindennapi dolog, hogy naponta hányat lönek főbe és hányat küldenek Sziberiába — mert kémekek!

Ugyan hogy bizonyíthatná ember a földön ezeknek körmei között, ha ők azt akarják, hogy az elfogattak kémekek legyenek?

Mert mesd ki szivedet és mutasd meg, hogy mi lakozik benne, a zsarnoknak szive nem lévén, nem hiszi azt sem a mit lát, mert előtte a sziv és annak lakói ismeretlenek.

Hány ilyen áldozatunk lehet már.

A mi ifjaink nem Sziberiába valók; a mi ifjaink jobb sorsra érdemesek.

Hat ifju ismét a határon átkelt; mint mondják rábeszélések következtében; átkeltek és nem tudni róluk semmit.

A bünyenyítő vizsgálat a brassói törvényszéknél foly ez ügyben, az eredményt még nem ismerjük.

Jaj az olyan ifju szívnek, melyet ha izgatnak, nem hevül fel bár egy percze, mielőtt az ész közbeszólna.

És ebben van az ügy nyomorult volta. Mert aljas utakon hozzá jutnak az ifju szivekhez és marhák gyanánt szállítják át a határon, hogy ott, mint kémekek legyilkolják csak azért, hogy itt benn mutassák meg, miszerint van ellenmozgalom, van nyomorult viselkedés.

Miért nem mennek ők ki, az izgatók? Vagy féltik lyukas bőrüket? Akkor féltsek a fiatalságét is. Ne legyenek gyilkossai önvérüknek.

Ez is egy társadalmi baj. A társadalom pedig bélyegezze meg e nyomorultakat, nyomja homlokukra a megvetés bélyegét.

Ellenőrizze és egyensulyozza lépteiket és hányja ki kebeléből, miként a tenger a piszkot, mely felületére ülepszik — dobja oda zsákmányul, mert arra valók, a megvetésnek.

Nem szolanánk, ha az igaz meggyőződés munkáját látnok; ha tapasztalnok azt, miszerint nem a ráncor és nem szereplési viszketeg az emeltyü ez ügyekben, de látjuk az önzést; a veszélyt, melybe akarattal döntik hazánk ifjuságát a vének, és ezen ifjuságért a társadalom figyelmét fel kellett hívunk, hogy megmentsük azt.

Itthon becsülnek, itthon munkások lehetünk saját hazánk és ügyeink felvirágoztatása körül; kinezni, hogy kémekek legyünk s főbe löjjenek, e tette azok ingerelhetnek, kikben nem lakozik sziv.

A román militiát haza boesátják és reánk volna szükség újonczokra? Igen van; a bitó számára, példadadás gyanánt!

A csatatérről.

A török páncél hajóhad elhagyta Suchum Kallet, rendeltetési helye ismeretlen. —

Több mint 2000 lengyel szökevény az orosz dunai hadseregtől átment Sumlába. —

A szultán legközelebb Drinápolyba megy az erődítési munkálatok megszemlélésére.

Olteniezanál, Gyurgyevonál majdnem minden nap fordul elő próbás összejövetel.

Az örmények és görögök küldöttségek útján tudatták a nagyvezírral; hogy készek katonai szolgálattal teljesíteni, de külön ezredekben.

Milán fejedelem, hír szerint Bécsbe megy tisztelni.

A felkelés, a Kaukaszban napról napra nő, önkéntesek százával jelentkeznek, — dél Cserkeszországban, a felkelők a vasutat összerombolták.

A Kadovrai uton egy csapat eserkész 500 muszkára akadt, kiket megverték, — s tőlök 50 lovat, és egy esomó fegyvert zsákmányoltak. — Zebile várában a eserkészek szintén 181 ágyút foglaltak el, melyeket most Mahmud bey a szultán sogora Kostantinápolyba visz.

Haszán passa hajórajával az európai partok felé indult, — ezéja azonban titok.

Karsz mellett három napig tartó véres csata volt, melyben a muszkák nagy vérengzés után visszavertek.

A törökök általában megkezdték a támadást, a muszkák úgy látszik hadi tervüket megváltoztatták — s visszavonulnak.

Mehemed Ali pasa a montenegroiakat Kolosintnál tönkre verte — Albániában azonban viszont Petrovits verte meg a törököket.

Niksziés török erődöt élelemmel ellátták.

A Kili, Erzerum és Olti által képezett háromszögben közelebb döntő ütközet fog történni.

A gyermek olyanná lesz, a milyen környezete.

I.

(o) Ha megfigyeljük a gyermek értelmének és érzelmeinek fejlődését bizonyosan tapasztalni fogjuk ezen igazságot.

A gyermek első képzetei, fogalmai az édes anyja kebelén születnek meg. Még szólni nem tud s már is sírással adja tudtára anyjának, hogy éhes és eni kíván. Még nevetni nem tud s már is mosolyogva jelenti, hogy megértette a hozzá intézett üdvözlést. Még jobb és bal között nem tud különbséget tenni s már is érti, hogy vannak dolgok, melyeket neki nem szabad tennie, mert ha teszi megfenyítik, sőt körmére is koppantanak.

A gyermek folytonos tevékenységre, munkásságra törekedik, épen ezért semmiféle ki figyelmeztetés nélkül, vagy szorgalmas felkeltés nélkül, kutat, fűrész, s annyira érdeklődik a családban történt dolgok iránt, hogy azok közül egy sem maradhat előtte titokban. Nyájasan közelodik édes anyjához s apró semmiség kérdéseivel addig ostromolja, míg végre anyja oda sem ügyelve, megmondja neki a történt eseményeket, vagy ha ezzel nem boldogul atyjához, vagy a család más tagjaihoz fordul, s a dologról beszélik velük, míg minden történetnek nyomára jár. Környezete nagyon érdeklődik.

A hozzá intézet nyájaskodásra ő maga is mosolyogva válaszol. Ellenben a dorgálásra összehúzza magát s szomorodik. A eselések között elejtett sikamos szavak, vagy az utczán hallott szitkozódások egyirányú megragadják figyelmét s gyakori ismétlés után bevésődnek emlékezetébe, míg végre észrevétel nélkül bár, de ő maga is hangoztatni kezdi azokat. — Így rontatik meg a legártatlanabb szív az ő környezete által, — mondja Rousseau az ő Emlékében.

Valóban a családi élet ezer, meg ezer kellemetlenségei, a eselések miveletlen, durva és pórias magok-viselete és alantas szójárásaik, valamint az utczai botránkozató jelenetek, mind megannyi erős ellenfelei a jó nevelésnek, mert a mit a gyermek sokszor hall, lát azt önmaga is beszélni, követni és tenni fogja!

A gyermeknek legjobb nevelője, oktatója az édes anyja; ezért hangoztatják újabb időben a nevelés tanírók a leendő anyáknak nevelés és oktatástani képzettségben való részesítésüket. A kormányok e célra áldozatokat hoznak s több helyen tanítónőt képezdét, polgári- és felsőbb leányiskolát állítanak fel a leendő nevelő-anyák kiképezésére. Sőt társulatok, négyzetek és egyes családok nagy áldozatokat hoznak e szent ügy oltárára. Nagy szükség is van rá mert a régi magyaros és vallásos nevelés, mely követőit erényessé, szorgalmassá, tisztává és takarékosná nevelte, — kiviszott és helyét egy felszeg, idegen szokásokat utánozó s ősi erényeket negélyzó ferde nevelés kapott lábra, minek már is igen sok áldozata van! Nekünk szülőknek jutott a nemes feladat,

utját állani a veszedelmes áramlatnak. Kiserjük figyelemmel a gyermek értelmének fejlődését az ő környezetében s látni és tapasztalni fogjuk, hogy miféle dolgokat sajátít el s egyszerűs mind megtudjuk azt is hogy miféle rossz szokások elsajátításaitól kell őket megóvni.

Mivé akarjuk tenni gyermekeinket? Nem de boldogokká? Mi adja a boldogságot? Én azt hiszem hogy első sorban a munkaképesség, szorgalom és takarékoság. A ki e három erényen el bír, az nem lehet boldogtalan soha és semmi körülmények között! Ebből láthatni, hogy azok a szülők, — kik bírják ezen erényeket — nagyon könnyen úgy nevelhetik gyermekeiket, hogy azok boldogok legyenek. Ehhez nem kell nagy tudomány, csak egy kis jóakarattal, mit gyermekeink jövőendő szerencséjéért mindnyájan örömmel t-hetünk meg.

Városi és megyei élet.

Torda-Aranyosmegye közigazgatási bizottságából

(Vége.)

Főjegyző Szentkirályi Gábor, mint alispán, helyettese, előadja Demeter Zsigmond panaszát Almási János fegyelmi ügyében, kérvén annak gyors ellátását; áttéteik alispánhoz, hogy haladéktalanul intézkedjék s jövő ülésre referálja. Ugyan ez ügyben a belügyminiszteri leirat is további intézkedés végett kiadott a fegyelmi választmánynak. Az árva pénztár megvizsgálásáról szóló jelentés tudásul vétetett. — M.-Orbó községében a farkas hajtó-vadászat elrendeltetett; egyszerűs felirat határozatot, hogy ily ügyben elnöki jogánál fogva a főispán a köz. bizottság közbejötté nélkül kérelmezhesen. — Bejelentik, hogy László György helyébe a megye képviselote Tisza Lászlót bizottsági tagnak választotta meg, mi örvendetes tudomásul vétetik. Belügyminiszter Bágyon és Felvincz járásokra nézve a gyújtogatókra kért statáriumot nem rendeli el. A bizottság elhatározza Kővend helységében 4 egyénből álló esendőr Ilomás beállítását s utasítja alispánt az erélyes intézkedések megtételére. Csorán Áron ellen fegyelmi vizsgálat rendeltek el. Tiszti ügyész Bartha Gergely több kihágási ügyet referál. — A belügyminiszter helyben hagyja a főkapitányi határozatot Bogdánffy Dániel és társai Torda városa elleni szeszbehozatali ügyében. A belügyminiszter fentartja a tordai városi tanácsnak a piaci fabódé felállítására vonatkozó határozatát. Teleki Gusztávnak Torda áros ellen beadott és a belügyminiszter által leküldött fegyelmi kérése, mint alapot nélkülöző, elvetetett. Cziger Áron alispán több kivételes nősülési kérvényt referál. Veli es Ödön árvaszéki elnök jelentését az árvaszék ügyfalgalmáról, az árva és gondnokoltak létszámáról és azok vagyonáról szóló jelentést a bizottság tudomásul veszi. Főorvos Bod E. az ember és állat egészségügyről szóló jelentése kedvező állapotokat tüntet fel, — tudomásul vétetik. Andrassy Nándor kir. mérnök a megye területén fekvő államutak, a felvincz-hadrévi hadászati utvonal, az azokban fennálló és felállítandó műszaki tárgyak állapotáról szóló jelentését a bizottság tudomásul veszi. M. Bodon és Torozókó ut kiépítését kérelmei a megyei képviselő-hez áttételemek. Csok me Béla kir. ügyész, a börtönügyről tesz jelentést. Május hóban a vizsgálat alatt állók száma 45. A bűntények miatt elítéltek száma 66. Fegyelmiüg a múlt hóban egy sem volt büntetve. Weis el Antal posta és távirda referens a két ügyfalgalmáról tesz jelentést a múlt évről, mindkettő kedvezően ütött ki — deficiet nélkül. A délelőtti gyűlést befejezte Veres Károly bizottsági tag interpellációja a főispánhoz a rákosi medre ügyében, mely tudvalevőleg több embot összeomarczangolt, egyik ezek közül meghalt. Az alispán megnyugtató felvilágosításai után a bizottság utasítja alispánt ez ügyben az összes tényálladék constatálására, a medve gazdája ki tudakolására s annak elejtése végett a szükséges intézkedések megtételére. Feiner Iván adófelügyelő jelentése szerint a megye ez évi adója a 91 ezer hátralékkal szinte félmillió. Erélyes intézkedések tétettek az adók sikeres behajtása iránt, egyuttal a községi előljárásokokra nézve az adófelhajtás ügyében a személyes felelőség kimondatik. Több községből egyeseknek, indokolt előterjesztés alapján, adója töröltetik. Árvis és jégkárosultak adóelengedésben részesítettek. Ezzel a gyűlés véget ért.

Néhány szó a casinokról.

Torda városa bőven el van látva casinokkal, itt van az „a tordai casino-egylet“ az az tordai polgári társalkodó, és az új tordai polgári társalkodó.

E tény arra mutat, hogy városunk lakossága, vagy legalább annak nagy része vágyik a szellemi-élet után, a mely vidéki városban táplálékát az olvasásban, — egy egy ide vetődő színtársulat, — no meg néha — néha magasabb színvonalon álló vendégművész előadásában leli. —

Állandólag azonban az olvasás élvezetére vagyunk utalva, — ez irányban szükségünk kielégítését kell tehát, hogy szem előtt tartjuk, — arra kell igyekeznünk —

A mostani rendszer mellett fennálló társalkodóink, ha megis felelnek részben e ezélnak, — de hiányuk nagy; — nagy különösen, ha az olvasás ezélnak azt tekintjük, hogy annak rendszerezése által ismeretünket terjesszük. —

A casinokban, most olvasásunk majdnem kizárólag a hírlapokra, — tehát a napi eseményekre szorítkozik, — s e tekintetben oly bőven vagyunk ellátva az azokat közlő kútfórásokkal, hogy a jóból igen is sok áll rendelkezésünkre.

Például az a tordai casino járat 10—13 hírlapot; a political lapok pedig mind egy irányuak, tehát nem csak ugyan azon közleményeket hozzák szóról szóra, de ugyanazon elveket vallván csak egyik oldalról világítják meg az eseményeket, még pedig mindnyájan ugyanazon oldalról. —

Ebből önként következik, hogy a political lapok egyike másika felesleges.

Ha nem volna szükség e felesleges kiadásra fordított összegre, nem szólnánk ellent, de szükség van, még pedig szerfelett nagy. —

Városunknak egyetlenben egy nyilvános könyvtára van a négyzet, ez is nagy részint regényekből, uti rajzokból, szóval szépirodalmi munkákból áll. Lehet azokból is sok tanúságot meríteni, pártolni kell. — Fájdalom azonban hogy az események e figyelemzetést szükségessé teszik. —

De hol vegye segédeszközeit az, kinek komolyabb munkálkodásánál, avagy ismeretei terjesztése ezélnéből segédeszközökre, szakkönyvekre van szüksége? —

Saját anyagi erőnk nem bírja meg azt, hogy meg szerezhessük azokat, tehát a társalkodók, legelső helyen az ó-tordai casino kellene, hogy ez szemet felkarolja és létesítse. — Most bizony az ember szomorú eredményekre jön, ha elmélkedésre adja magát, a felett, hogy egy 9000 lelket számláló városnak könyvtára nincs, legalább nincs a férfiaknak. —

Az irányadó egyéniségek pedig a casinonak tagjai, minden jóban, nemesben a kezdeményezést tőlök várjuk. —

Talán az olvasó egyletek egyesítése által lehetne ez eszmének életet adni.

A felesleges political lapok mellözése által meg takarított összegekkel lehetne azt létesíteni, — annyival inkább, minthogy némi alapja illetőleg kevés számú könyv már van is a casino birtokában.

Bármi ott is, de ez irányban tennünk kell valamit. —

A casinók egyesülése sok megtakarítást eredményezne. Például, — jóllehet tágasbb helyiségek kellenének, — s házbérben, — a mindkét helyre járó hírlapokra fordított kiadásokban. — A tagok nagy száma pedig biztosítaná az egylet fennállását s az épen most jelzett ezéln létesítését is sikerre vezetné. —

Eldobtuk a keztyüt — bár ha valaki felvennie!

A czár fogadtatása Bukarestben.

Azon nevezetes időpont, mely egy Romániára mint annak fővárosára: Bukarestre egyformán nagy jelentőséggel bír, t. i. a czárnak a fővárosba érkezése e hó 8-án következett be, — s nagyon természetes, hogy egy a fejedelem, valamint a kormány és a nép mindent megtettek, hogy azt lehetőleg ünnepelessé tegyék. —

Czélba vették azt is, hogy világitást rendezzenek, — arra az esetre, ha a czár az estét Bukarestben töltendő, — de minthogy másképp történt, a nappali fogadtatások és tisztelgésekkel az ünnepelességek lejárta. —

A pályaudvartól, a czár szállásához vezető utak lobogókkal voltak díszítve és a Tugonist, valamint Mogosoi utczákban minden ház tele volt zászlókkal, szönyegekkal. Különös díszszel valának ékítve a nyilvános épületek, így a katonai tanintézet homlokzata fegyverekkel volt kirakva. —

Az említett két utczán végén diadal ivok voltak emelve, — s magától értetődik, hogy az utczákat néptömeg lepé el, — kik a nagy pillanatra várakoztak, — azok hosszában rendőrök és udvari esendőrök valának felállítva. —

A pályaudv. csak a meghívott vendégeknek volt szabad belépni, ezek valának: az udvar, a senatus, a képviselők, a ministerek a legfőbb törvényszék és a központi hivatalok tagjai, a város képviselői, a papság, és orosz főconsuli hivatal. —

A főigazgatóság a pályaudvart feldisznítotté, az első osztályú váróterem pedig elfogadó teremmé lön átalakítva. — A falakon muszka és román zászlók, országezimerek fügtek, a tornász oszlopain folyondárok futának fel, a termeket pedig virágok díszíték.

Megjelentek a császár fogadására Károly fejedelem a fejedelemné — két udvarhölgy kíséretében.

A metropolita helyett — ki Bécsben betegnek fekszik — helyettese jelent meg, teljes díszben, szintegy kísérete is. —

A Bukarestben lakó muszka kocsisok is megjelentek fizstelegni, azonban nem bocsáták be az elfogadó terembe. —

A pályaudvaron a törzstisztikar, és díszesapat zenekarral voltak elhelyezve.

Midőn az udvari vonat a pályaudvarba érkezett, harsonnázás, mozsárlövésök, végül az orosz néphymnus hangjai üdvözölék a császt.

Borobog a vonat, annak közepében a császár vagonja, azonban ez elhaladó várakozó uraságok előtt, el az utána következő is, — mig nem a harmadikból tűnik elő a császnak magos alakja. —

Barátságosan üdvözli a román fejedelemet. —

Kíséretében vannak legidősebb fia; a trónörökös, Vladimir, Sergius, Miklós, Nikolajevits Miklós nagyhercegek Leuchtenberg György és Sergius hercegek. —

A császár nagyon megöregedettnek néz ki, vonásainak szigorát enyhíté az ünnepegyesség alkalmára felöltött nyújasság. Előbb a metropolita helyettese üdvözli, — azután a városi képviselőt nevében Rosotti francia nyelven, mire a császár szintén francziául válaszolt.

Ezután következtek a bemutatások, mig végül kocsiba ültek, a császár a fejedelemmel az elsőbe, utánuk az orosz trónörökös és a fejedelem, — így tovább a többi nagyságok, — és a kocsi vég nélküli sora behajtott a városba a nép üdvözlésai között, kik legelőkelőbbek a császt és Goresakoff herceget életették. Déli 12 órától délután 4-ig a császár idejét szálásán tölté, s ekkor elutazott Plojestb.

H i r e k.

Tűzoltó-egyletünk nyári táncvizsgalmát július 1-jén fogja megtartani a „ligetben.“ — E májális minden évben leglátogatottabb, s legelőkelőbb szokott lenni, — mit egyébiránt érthetővé tesz az, hogy rendezésük élén tízes verű ifjak állanak. — Az idén még azzal is emelve lesz a vizgalmi érdeke, hogy más városi társaságok vendégeink lesznek, és hogy Enyedről a tűzoltó zenekar is el fog jöni. —

Az olvasó nő-egylet f. hó 14-én tartotta meg évi nagygyűlését. — Alig néhányan jelentek meg a tagok közül, sőt még a választmányi tagok sem vettek abban mindnyáján részt. — E közöny indokolatlan; az egyesület alkalmul szolgál hölgyeink barátságos közlekedésére, — mint közművelődési intézmény pedig neincsak érdemes minden honleány és honpolgár támogatására, — de ha, minnek megtörténni nem szabad, fennállása veszélyezve volna a részvétele miatt, — ez kípólhatlan veszteség lenne az egész városra, hol annak van egyetlen számba vehető könyvtár. — A gyűlésen egyébiránt a választmány ki lön egészítve, egy kilépő tag helyébe Dá m ó k ö s A n t a l n ő választatván, megrendelés tétett új könyvekre, végül a választmányi tagok megbízottak részvényes tagok szerzésére, és elhatározottat nyári táncvizgalmi rendezése, — még pedig ha erre engedély lesz eszközölhető, a ligetben. —

Idői bőrvásárunk. A báránbőr vásár vége felé jár. — Az első cyclus Május 20-án végződven, mely nap forduló pontot képez az árakra nézve, a mely árú piacunkra jöttek mind el lönnek adva, nemesak, de a második cyclus, u. m. május 20-tól június 24-ig piacra jövő árura nézve, illetőleg azok beszedésére nézve is alkut kötöttek a nagy kereskedők. helybeli kereskedőkkel, úgy hogy az egész készlet előre le lett foglalva. Május 20-ig a fekete báránbőrnek ára 100 darabonként 130 ft volt, a fehérnek 100 darabonként 65 forint. — Május 20-tól június 24-ig a feketének ára 100 darabonként 115 ftban, a fehéré 85 ftban lön megállapítva. Ilyen módon, folyó évben 18000 darab báránbőr lett piacunkról Budapestre szállítva, hol az egész készlet azonnal eladott poroszországi kereskedőknek. —

A gyéresi posta hivatal botrányos mulasztásait nem nézhetjük el tovább és kérünk a közigazgatási bizottságtól, avagy a posta-igazgatóságtól oly

ciégtételt, a milyent az e posta után élő Torda-várossa és vidéke valóban megérdemel. — Torda megyének nagy része itt veszi le a vasuton jövő összes küldeményeket, így a hírlapokat is; megtörtént hétfőn reggel is, hogy a tordaiak és azok, a kik a gyéresi posta állomás továbbítása útján kapják küldeményeiket, hogy semmi féle budapesti és kolozsvári újságot és levelet nem vettek, mert a gyéresi postamester — mint halljuk — ismét elaludt. Azt hisszük nincs miért constátálnunk azt a mély megbotránkozást, melyet különösen ily háborus időben általában keltett az, hogy mi, mások hanyagságáért egy nappal későbbben jussunk azokhoz, a miket drágán megfizetünk. Reméljük, hogy ez utolsó aluvás volt; mert az hogy a város és az egész vidék egy launés embertől függjön — nem lehet. Kérünk egy oly embert, a ki a hivatalból lelkiismeret csinál.

Közszendháborítás. Krisán esperes ellen, kiróla a múlt számban említést tettünk, s a ki M-Szakálban a románság részéről a füst-szám utáni képviselő választást meghusitatta, mondván „Ne választatok, úgy is ma holnap Bukurestbe küldünk képviselőt“ — az előnyömet, mint halljuk befejezték s a közszendháborítás ténye constátálva van. Krisán különben tisztességes, bécsi művelt clericus volt és magaviselete ellen kifogás nem tehető; de ha részeg, akkor ábrándos; mondják, ez uttal is részeg volt. A részegség ténye, nem tudjuk való-e; különben nem is hisszük hogy józan fővel; különösen ha valaki esperes, ilyeneket állítani képes volna. Itt ittasság forog fenn.

A zajos éjjeli dobzófások bizonyos határok közé lehetne szorítani, úgy a mint más városokban is van. Azt hisszük, hogy 12 óráig, vagy 1 óráig éjjel után egy ember magát eléggé kimulathatja „muzsika mellett;“ azóntul mulathana a nélkül is, ha már világos reggelig akar virrasztani. És ez irányban fel is hívjuk az illető közegek becses figyelmét a város csendesén nyugodni szorító polgársága érdekében, mert e munka idő csendes nyugalmat kíván. 12 órát túl már bizonyos taxa mellett és csak kivételesen legyen a muzsika megengedve. Koresztánk a főtéren igen sűrűk s bizony egész éjjelen hallgatni a nagy brugot, meg a trombitát annak, a ki hallgatni nem ohaítja, még is csak kegyetlen kívánság, különösen egy oly városban, melynek szervezett rendőrsége van.

Ketté vágott iskola. Az egerbegyi g. keleti iskola, melynek megszüntetése tárgyában a közlg. bizottság vizgálatot rendelt, a mint értesítene azért oly nyomorult, mert a g. k. esperes ketté vágta és az egyik részét elhordatta; azt állítja, hogy hazavittette disznó-ólnak. És addig a míg a pap malaczinak és sertészeinek az iskolából kényelmes ől készült, addig a község gyermekei maradtak iskola nélkül. Ez aztán hazafiság és nemzetiség!

Petőfi életben létéről szóló hírek egyre erősödnek és kellő alapot látszanak nyerni. Manases Dani, szováthi lakos, újabb kihallgatása alkalmával, azt vallja, hogy Petőfitől 1877 január 23-án búcsúzott el, tanú Petőfinek eszimatizálója volt. Ez egyszerű paraszt ember oly adatokat közöl Petőfiről, melyek kétségtelenné teszik majdnem, hogy Petőfi él. A furcsa a dologban az, hogy az újságírók e falusi ember vallomását, az időre térre és számra nézve oly felette élesen bírálják meg s tudják hibául beszámítani egy ilyen embernek azt, ha előbb a foglyok számát 200-ra s most 285-re teszi; mintha bizony Manasesnek tulajdonképpen küldetése lett volna Sziberiában a Petőfi adatok összegyűjtése iránt. Hisz az időre, térre és számra nézve, ha feljegyzve és megszámlálva ninosenek ép ugy esalódik a legelső historicus, mint az utolsó földész. Ezen bogáskodásnál jobb volna a nyújtott és valódiaknak látszó adatok feldolgozása; a további vizgálat erőlyos és gyors keresztül vitelo, mert várni azt, a míg Manases az ő útjával csakugyan tisztába jő annyira, mint az ügygyel lelkiismeretlenkedni, mint elveszteni az időt, mely annyira drága és visszahívhatlan egy 60 felé járó embernél — ha él.

Adat Petőfi életbenlételének kérdéséhez. Megbízható egyöntől következő fontos értesítést vettünk Petőfi halálára vonatkozólag. Segesvárt lakik egy Vasvári (Eisenburger) nevű egyén, ki ma is él, s előadása szerint a Segesvári esata után egy cigány ment hozzá, ki neki megvételre egy gyűrűt ajánlott fel, melyet állítása szerint egy a csatatéren halva fekvő honvédtiszt újjáról húzott le. — Vasvári a gyűrűt megvette. Rövid idő múlva ezután Petőfi István megjelent Segesvárt Vasvárinál, s felkérte azt, hogy a csatatéret mutassa meg, hol bátyia elesett. Vasvári a kérést teljesítette, s egyszermind megmutatta a gyűrűt is melyet a cigánytól megvett. — Petőfi István azonnal rea ismert a Petőfi Sándor gyűrűjére, s kérte Vasvárit, hogy azt adná át neki. Mely kérés teljesítését azonban Vasvári megtagadta. E körülményeket valaki az erzsébetvárosi k. törvényezékhez bejelentette, hol a gyűrű most letéteményben van, s mindezek felől Vasvári ki lön hallgatva — s egyszermind jelentés tétetett a nmg. igazságügy miniszteriumhoz.

CSARNOK. A férfi szív.

Beszély, írta N. F.

(Folytatás.)

„En a dolgot mindig más oldaláról tekintem. Ebersberg keményszívű ember volt, leányát nélkülözéseknek tévé ki, midőn Holmat elhagyá. — De szeretném én azt tudni, hogy valjon Ida könnyelműségből hátrázta é magát e lépésre, vagy azért mondott le a gazdagság élvezéről, mert ezt egy gyűlölt lényvel való együttlét által kellett volna megvásárolnia. — Ez utóbbit úgy tekintem, mint a lélekerő csodálást érdemlő vonásit.“

„De mégis kötelessége az volt hogy férjének ehgedelmieskedjék.“

„Szegény Ida, családunk bölcs fejei mind ugy itélték meg mint én, csak én és néhány elvbarátom tartáuk vele.“

„Ismeri ön unokahugát személyesen?“

„Fájdalomt nem ismerem, mert ő élete nagy részét délen tölti, s én már régideje vadászom a nélkül, hogy fitalaláni bírám. Néhány nappal ez előtt, jószágigazgatójához levélben kérdést intéztem az iránt hogy a grófné hol tartózkodik; mihelty ezt megtudom, nem sajnállok húsz mérföldnyí utat seint, hogy háznak phönixét fitalalhassam.“

E közben mindikább estedék; a vidéket a homály fátyola boritá, a mélységben a város lámpái és ablakai, mint egy ködtengerben uszó csillagok fénylettek. Magasan a hegycsúcson Nápolynak örök világossága fénylett; s mint egy óriási tűzsepenyő lobogott a felhők között.

Hazafelé tértünk.

Társam nagyon hallgatólag volt, lehet, régi szerelmére gondolt. —

Gyorsan lefelé szállva, csakhamar ujra Santa Lucia partján valánk. —

Elhányt szivarvégünkért utcagyerekek kezdtek küzdelmet. —

Egy csinos leány tamburin mellett tánczolt, s kedves hangon éneklé hozzá e dalt

„O dolce Napoli!

O sol beato!

Dove sorridero

Volle il creato!

Belléptünk az „Albergo di Rüssia“ című vendéglőbe, hol szerencsére Herbert is szállva volt. —

Egy negyedóra mulva tisztára mosakodva és kelfelve ülénk a vendéglő asztalá mellett, — semmi sem jözanítja annyira az embert; mintha idegenek társaságában, azokkal egy asztalnál étkezik.

Herbert hidegen szemléle a vereshaju, rút s közönséges kinézésű angol leányokat, az ostoba vastag spanyolt, a ki a világ minden nyelvét, egyszerre töré kerékbe, s az előkelő fiatal francziát, göndör szerencsen hajával.“

„Ha önnek ugy tetszik“ — fordula hozzám „holnaptól kezdve együnk együtt a szobában.“

Természetesen örömmel egyeztem belé. —

Herbert ujra visszazállá hideg és rideg hangulatába. —

II.

Ebéd után az operába hajtánk. —

A San Carlo színház még nagyobb és piszkosabb, mint a Scala Milánóban, nincs oly kellemes külsője, mint a Fenice színháznak Velenczében.

Miután egyikünk sem vala nagy barátja a zenének, támlásszékünkben — ásitozánk. —

A páholy közönség sem látszék oly érdekesnek, mint más helyett. — Az olaszoknak általában az a rossz szokásuk van, hogy öltözetüknél kirívó színeket használnak. A szövetek azonban a látszatnak nem felelnek meg, s így ugy tünnek fel, mint oly emberek, kiknek nevelése nincs, és hirtelen gazdagsághoz jutottak, — s azt nem tudják helyesen felhasználni. —

A földszinti zártszékben és páholyokban nagy részint férfiak ültek, kiknek délies barua arcukhoz a feszes magatartás, és kiborotvált angol szakáll sehog sem illett. —

Ugyan kik lehetnek azok a pimaszok? Kérdé Herbert boszúsan

„Derék Nápolyiak, kik szigetlakóknak akarnak látszani.“

„Ostobák!“

(Folytatása következik.)

K ö z g a z d a s á g.

Felhívás

az erdőlyrészi gazdaközönséghez!

(Vége.)

A beküldött mustrához egy jegyzék csatolandó, mely a termelő nevében és lakásán kívül a termény

középsúlyát, a termőtalaj minőségét, fekvését, magasságát, a vetés és aratás idejét, a termelés jelentőségét, az e célra használt terület kiterjedését és a holdankénti hozamot, valamint a 10 évi átlagos piaci árát tartalmazza.

Ezen felsoroltakon kívül más mezei, kerti állati termékek, szeszek, servek, liqueurök, konyhai készítmények, háztartási és általában gazdasági eszközök és gépek, sat. sat. bejelentését köszönettel fogadjuk és azokra nézve a bővebb felvilágosítást készséggel megadjuk

Hogy hazai gazdaközönségünket a párisi közkiállítás iránti részvételre minél inkább buzdítsa, alulírott bizottság még azon áldozattól sem riadt vissza, hogy ez érdekében Eöry Tivadar, Fekete Pál és Gamauf Vilmos urak személyeikben külön küldötteket utaztasson, kik, a mennyire lehetséges, a t. termelő urakat személyesen felkeresni s nekik a minden néven nevezendő felvilágosítás és segédkezést megadni különösen pedig a csatolandó jegyzékeket ott a helyszínen kitölteni fogják. Míután azonban ugy az idő rövidsége, mint az utaztatás költséges volta nem fogja megengedni, hogy küldötteink mindenütt meg-

fordulhassanak, szívesen kérjük a kiállítani szándékozót és személyesen fel nem kereshetett t. gazdatársakat, hogy becses jelentéseiket akár közvetlenül hozzánk, akár pedig a kolozsvári kereskedelmi s iparkamara területén megalakult dézsi, beszütercei, szászrégeni, maros-vásárhelyi, diós-szent-mártoni, tordai, gyula-fehérvári szamos-ujvári és nagy-enyedi kiállítási albizottságok egyikéhez mielőbb beküldeni ne terheltessenek.

Míután a párisi közkiállítás érdekében folyó levelezések és küldemények portamentesek, felkéretnek a t. felek, hogy a mennyiben ezen kedvezményt igénybe venni óhajtják, akár ezen alulírott bizottsághoz, akár a felsorolt albizottságokhoz intézendő leveleiket, a küldő minőségének megjelölésével és „Hivatalos felszólítás folytán“ megjegyzéssel lássák el.

A párisi közkiállítás Kolozsvárvideki bizottsága:

Kolozsvártt, 1877. június 5-én.

Tisza László,
osztály-elnök.

Gamauf Vilmos,
titkár.

Piaci árjegyzéke

a tordai vásárra 1877. június 16. hozott tárgyaknak.
1 hectoliter: t. buza 12 frt. — kr — közepes — frt. — eleybuza 9 frt. 20 kr. — közepes — frt. — kr. — rozs 6 frt. — Törökbuza frt. 4.60. — Árpa frt. 3.50. Zab 3 frt. 50 — 1 méter mázsa széna kötetlen 3 frt. — Alomszalma 1 méter mázsa 35 kr. — Tüzifa 1 köbméter 3 frt. 20 kr. — marhahus 1 kilogramm 36 kr. — Disznóhús 1 kilogramm 52 kr. — Turó 1 kilogramm 48 kr. —

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről jun. 19-én
5% Metaliques 61.— — 5% Nemzeti kölesön 66.40.
1860-iki államkölesön 72.85. — Bankrészvények 111.50.
Hitelrészvények 782. — London 142.30. — Urbéri kötvények: Magyarországi 125.85 Temesvári 73.— Erdélyi 72.— Horvát-szlav. — — — Ezüst 111.25. Cs. kir. arany 5.94. — Napoleond'or 10.06¹/₂.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Volz B.

H I R D E T É S E K.

Könyvnyomda Tordán.

Van szerencsém jelenteni a nagyérdemű közönségnek, hogy Tordán

Könyvnyomdát

állítottam fel, s a LEGJUTÁNYOSABB ÁRAK és feltételek mellett elfogadok e szakból

mindennemű munkákat,

pontos szolgálat, és tiszta, kifogástalan kiállításról kezeskedem.

Levélbeli megkereséseknek a legnagyobb pontossággal teszek eleget.

Volz Bálint

nyomdatulajdonos Tordán.

Díjt csak sikeres gyógyítás után fogad el.

Figyelemreméltó
idegbajok- és nehezékórában
szervenőknék

Legjobb feltalált gyógymód
Számítalan halálatot
mutathat fel sikeres gyógyításról
Sylvius Boas

Specialista idegbajokban
Értekezhetni reggel 8 órától este 8 óráig
BERLIN SW.
Friedrichstrasse 22.
Levélbéli megkeresésre is.

[15—16, 102]

SYLVIVS BOAS urnak
az Auxilium orientis feltalálója
Berlin Friedrichstrasse 22, I.

Igen tisztelt uram!

F. évi aug. 7-ikéről kelt levelét vettem s azonnal válaszoltam volna, de miután fiannál, mivel az ön *Auxilium orientis*-t használtattam a görögök elmúltak várni akartam, hogy megtudjam vajon ismétlőd. fognak e azok, de istennek hála aggodalmam alaptalan volt s így fiam ismét az iskolába járhat kényyszerítve látom magam ezért önnök, mint *ki Auxilium orientis* szerével fiamat visszaadta legmelegebb köszönetem nyilvánítani.

Thieme Lajos
kertész

Hogy a fenebbiek igazságon alapulnak bizonyítom.

Nitzschke F.
k. előljáró.

községi
pecsét.

Fontos Hirdetés!

A gyomor és altesti bajokban, valamint hideglelés ellen legbiztosabb hatásúnak ismert

Dr. Kiesow-féle Élet-essentia

valóhíjjal egyedül Matherny Emilnél Gy.-Fehérvártt kapható.

(16 12, 20)